

Kommittéberättelse 2016

Sammanfattning

Utskottet föreslår att regeringens skrivelse 2015/16:103 Kommittéberättelse 2016 läggs till handlingarna. Utskottet föreslår vidare att riksdagen avslår ett motionsyrkande från allmänna motionstiden 2015/16 om märkning av propositioner, med hänvisning till att berört utskott framgår på riksdagens webbplats.

Inga motioner har väckts med anledning av skrivelsen.

Behandlade förslag

Skrivelse 2015/16:103 Kommittéberättelse 2016.

Ett yrkande i en motion från allmänna motionstiden 2015/16.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Utskottets överväganden	5
Kommittéberättelse 2016	5
Märkning av propositioner med berört utskott	8
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	11
Skrivelsen	11
Motion från allmänna motionstiden 2015/16	11
<i>Tabell</i>	
Andelen kvinnor (i varje grupp) anställda vid kommittéväsendet	7

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Kommittéberättelse 2016

Riksdagen lägger skrivelse 2015/16:103 till handlingarna.

2. Märkning av propositioner med berört utskott

Riksdagen avslår motion

2015/16:2837 av Markus Wiechel (SD) yrkande 2.

Stockholm den 24 maj 2016

På konstitutionsutskottets vägnar

Andreas Norlén

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Andreas Norlén (M), Björn von Sydow (S), Hans Ekström (S), Annicka Engblom (M), Veronica Lindholm (S), Jonas Millard (SD), Maria Abrahamsson (M), Jonas Gunnarsson (S), Per-Ingvar Johnsson (C), Agneta Börjesson (MP), Patrick Reslow (M), Emanuel Öz (S), Fredrik Eriksson (SD), Mathias Sundin (L), Mia Sydow Mölleby (V), Tuve Skånberg (KD) och Emilia Töyrä (S).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet regeringens skrivelse 2015/16:103 Kommittéberättelse 2016. Enligt 9 kap. 9 § riksdagsordningen ska regeringen varje år i en skrivelse till riksdagen redovisa verksamheten inom de kommittéer som har tillsatts på grund av regeringens beslut.

Det har inte väckts någon motion med anledning av skrivelsen. I betänkandet behandlas ett motionsyrkande från allmänna motionstiden 2015/16. Motionsyrkandet återges i bilaga 1.

Utskottets överväganden

Kommittéberättelse 2016

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen lägger skrivelse 2015/16:103 till handlingarna.

Skrivelsen*Allmänt*

Regeringen redogör i skrivelse 2015/16:103 för verksamheten i de kommittéer som har tillsatts efter beslut av regeringen. I kommittéberättelsen redovisas alla tillfälliga organ som har tillsatts på grund av regeringens beslut. Det gäller såväl traditionella kommittéer med uppgift att utreda en viss fråga som andra organ, oavsett om de är fristående myndigheter eller inte. I årets berättelse är samtliga dessa andra organ att betrakta som organ inom Regeringskansliet.

Kommittéberättelsen innehåller uppgifter om kommittéernas sammansättning, redogörelser för kommittéernas arbete under den tid berättelsen avser samt uppgifter om kostnaderna för kommittéarbetet och fördelningen mellan kvinnor och män i kommittéerna. Kommittéberättelsen innehåller även sak- och personregister. Uppgifterna avser 2015.

Under 2015 tillsattes 74 kommittéer, vilket kan jämföras med 97 under 2014. Under 2015 avslutades 99 kommittéer. Motsvarande siffra för 2014 var 69 (skr. 2014/15:103). Av regeringens skrivelse för innevarande år framgår att de totala utgifterna för kommittéerna för 2015 var drygt 500 miljoner kronor, vilket är samma summa som angavs för 2014. I summan ingår utgifter för konsultationer, vilka uppgår till närmare 80 miljoner kronor. Även denna summa överensstämmer med vad som angavs för 2014.

När det gäller andelen män och kvinnor i kommittéerna framgår det att statistiken endast omfattar dem som under det redovisade året varit förordnade i en pågående kommitté. Syftet är att redovisningen ska kunna jämföras med den årliga sammanställning av statistik i statliga myndigheters styrelser som lämnas till riksdagen i andra sammanhang.

Inom gruppen ordförande m.m. har andelen kvinnor ökat till 41 procent, vilket är en ökning med 3 procentenheter jämfört med 2014. Andelen män som är ordförande är 59 procent. Inom gruppen ledamöter har andelen kvinnor ökat med 1 procentenhet till 46 procent, medan andelen män är 54 procent. Inom gruppen sakkunniga m.m. är andelen kvinnor 52 procent och andelen män 48 procent, att jämföra med 2014 då könsfördelningen var helt jämn. När det gäller gruppen sekreterare och övriga är andelen kvinnor 61 procent och andelen män 39 procent, vilket är samma fördelning som föregående år.

Regeringen lämnar inte någon redogörelse över ålderssammansättningen i kommittéerna. Däremot konstaterar regeringen att den uppföljning av

kommittéernas ålderssammansättning som genomförts sedan 1990-talet visar att andelen ledamöter under 30 år legat relativt konstant och uppgår till ca 1 procent. I skrivelsen anförts att det bör övervägas vilka åtgärder som kan vidtas för att öka andelen unga ledamöter i kommittéerna. Samtidigt bör det enligt regeringen övervägas om och i så fall hur ofta kommittéernas ålderssammansättning fortsättningsvis ska följas upp. Som underlag för de fortsatta övervägandena planeras en ny kartläggning av andelen unga ledamöter i kommittéerna att genomföras i Regeringskansliet.

En översyn av kriterierna för redovisning

I kommittéberättelsen pekar regeringen på att konstitutionsutskottet har granskat samordnare inom olika politikområden (bet. 2015/16:KU10). Inom ramen för granskningen uttalade utskottet att det var angeläget med en enhetlig översyn av kriterierna för redovisningen i kommittéberättelsen och kommittéregistret. Utskottet förutsatte att regeringen i t.ex. den kommande kommittéberättelsen skulle återkomma med en redovisning av de åtgärder som vidtagits i denna del.

Regeringen anför att det inom Regeringskansliet inletts ett arbete med en översyn av kriterierna för redovisningen. Regeringen avser att återkomma till riksdagen i frågan i nästa års kommittéberättelse.

Övrigt

Könsfördelning

I förarbetena till diskrimineringslagen (2008:567) diskuterades bl.a. frågan om när ett arbete kan betraktas som kvinnodominerat. Av förarbetena framgår att en måttstock för när det kan anses råda underrepresentation är om arbetsgivaren har mindre än 40 procent av ett kön i den aktuella typen av arbete (prop. 2007/08:95 s. 503 och 540). Konstitutionsutskottet har använt denna måttstock vid tidigare granskningar av regeringens utnämningssmakt och jämställdhet bland utnämnda myndighetschefer och chefer vid utlandsmyndigheter (bet. 2009/10:KU10 s. 129, bet. 2011/12:KU10 s. 97).

Andelen kvinnor (i varje grupp) anställda vid kommittéväsendet

År	Ordförande m.m.	Ledamöter	Sakkunniga m.m.	Sekreterare och övriga
2003	35	46	46	53
2004	34	45	47	54
2005	39	46	47	55
2006	42	44	47	54
2007	41	44	49	53
2008	35	45	47	52
2009	35	44	46	53
2010	35	44	46	56
2011	32	44	47	56
2012	32	43	50	60
2013	37	44	51	59
2014	38	45	50	61
2015	41	46	52	61

Källa: Konstitutionsutskottets genomgång av skrivelse 103 för respektive riksmöte fr.o.m. 2003/04 t.o.m. 2015/16.

Not: Siffrorna fr.o.m. 2012 är baserade på den nya mätmetoden.

Sedan kommittéberättelsen 2013 redovisas könsfördelningen i kommittéerna enligt en ny mätmetod, där den statistik som numera tas fram endast omfattar dem som under det redovisade året har varit förordnade i en pågående kommitté. Enligt den mätmetod som användes tidigare inkluderades även de som någon gång hade varit förordnade i en kommitté som fortfarande var pågående (skr. 2012/13:103). Utskottet konstaterade i sitt betänkande att de olika mätmetoderna inte leder till några väsentliga skillnader i redovisningen av könsfördelningen i kommittéerna (bet. 2012/13:KU23 s. 6).

Utskottet har tillfört uppgifterna från årets kommittéberättelse till sin genomgång av andelen kvinnor i var och en av de fyra grupper som redovisats i regeringens kommittéberättelser sedan 2003. Genomgången redovisas ovan i tabellen och baseras för åren 2003–2011 på den tidigare mätmetoden och för åren 2012–2014 på den nya mätmetoden. Som framgår av tabellen var underrepresentation i gruppen ordförande m.m. vanlig under den undersökta perioden med undantag för tre år, nämligen 2006, 2007 och 2015.

En trend under åren 2008–2012 var att andelen kvinnor i gruppen sekreterare och övriga ökade marginellt. Trenden bröts 2013 då andelen kvinnor i denna grupp minskade med 1 procentenhet, för att under 2014 återigen öka något. Andelen kvinnor i denna grupp var oförändrad under 2015.

Ålderssammansättning

När det gäller ålderssammansättningen i de statliga kommittéerna gjordes den senaste uppföljningen i kommittéberättelsen 2009 (skr. 2008/09:103). Uppföljningen avsåg då kommittéernas sammansättning den 31 december 2007, och det framgick att åldersgruppen 45–64 år var kraftigt överrepresenterad i förhållande till sin befolkningsandel. Av alla ledamöter 2007 var 50,4 procent

över 55 år, vilket var en liten minskning jämfört med 2006. Andelen ledamöter under 30 år var 1,1 procent 2007, en minskning jämfört med mätningen 2006. Könsfördelningen var mer ojämn i de äldre åldersgrupperna. I åldersgruppen 55 år och äldre var 66 procent av ledamöterna män, medan kvinnor var i majoritet bland de ledamöter som var 54 år eller yngre (54 procent kvinnor).

Tidigare behandling

Utskottet noterade i förra årets betänkande att det i kategorierna ledamöter och sakkunniga m.m. rådde en jämn könsfördelning, men att detta däremot inte gällde i gruppen ordförande m.m. (bet. 2014/15:KU19). Utskottet noterade också att andelen kvinnor ökade inom gruppen sekreterare och övriga. Utskottets anförde att det är viktigt att eftersträva en jämn könsfördelning inom alla grupper. Utskottet noterade vidare att det inte heller i det årets skrivelse lämnades någon redogörelse för ålderssammansättningen. Med beaktande av det ovan nämnda föreslog utskottet att skrivelsen skulle läggas till handlingarna.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att det i kategorin ledamöter och sakkunniga m.m. råder en jämn könsfördelning. Det gäller däremot inte i gruppen ordförande m.m., även om utskottet noterar att andelen kvinnor ökat det senaste året. Utskottet noterar också att andelen kvinnor är i majoritet i gruppen sekreterare och övriga. Det är enligt utskottets mening viktigt att eftersträva en jämn könsfördelning inom alla grupper.

Utskottet noterar att regeringen inlett ett arbete med en översyn av kriterierna för redovisningen i kommittéberättelsen och kommittéregistret och att regeringen avser att återkomma till riksdagen i frågan i nästa års kommittéberättelse. Utskottet välkomnar detta.

Med beaktande av det anförda föreslår utskottet att regeringens skrivelse 2015/16:103 läggs till handlingarna.

Märkning av propositioner med berört utskott

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att propositioner ska märkas med berört utskott, med hänvisning till att berört utskott framgår på riksdagens webbplats.

Motionen

Markus Wiechel (SD) begär i motion 2015/16:2837 yrkande 2 ett tillkännagivande om att propositioner ska märkas med berörda utskott.

Motionären anför att studenter och andra intresserade ofta använder sig av propositioner för att lära sig mer om hur lagstiftningen går till eller hur regeringen lägger fram förslag till riksdagen. Propositioner bör inte bara ses som regeringens förslag till riksdagens ledamöter, utan också som handlingar för allmänheten. Med anledning av detta bör propositioner tydligt märkas med det utskott som berörs av den aktuella propositionen.

Gällande ordning

Enligt 4 kap. 3 § regeringsformen (RF) väljer riksdagen inom sig utskott, däribland ett konstitutionsutskott och ett finansutskott, enligt bestämmelser i riksdagsordningen (RO). Av 7 kap. 2 § RO följer att riksdagen inom sig för varje valperiod ska välja ett konstitutionsutskott, ett finansutskott och ett skatteutskott samt så många övriga utskott som behövs för riksdagsarbetet. Riksdagen kan även under valperioden välja utskott för längst den tid som återstår av valperioden. Av en tilläggsbestämmelse i RO framgår vilka utskott som riksdagen ska välja.

Enligt 4 kap. 4 § RF får regeringen och varje riksdagsledamot i enlighet med bestämmelser i RO väcka förslag i fråga om allt som kan komma under riksdagens prövning, om inte annat anges i RF. Ett ärende som har väckts av regeringen eller en riksdagsledamot bereds av ett utskott innan det avgörs, om inte annat anges i RF (4 kap. 5 § RF).

Regeringen lämnar förslag till riksdagen genom propositioner (9 kap. 2 § RO). En proposition ska innehålla regeringens protokoll om ärendet, en redovisning av ärendets beredning och skälen för regeringens förslag. Propositioner med lagförslag ska i förekommande fall innehålla Lagrådets yttrande.

En proposition ska lämnas in till Riksdagsförvaltningen. Den anmäls vid ett sammanträde med kammaren efter det att den har gjorts tillgänglig för ledamöterna. Propositioner ska hänvisas av kammaren till ett utskott för beredning (10 kap. 2 § RO).

Ärendefördelningen mellan utskotten framgår av bestämmelser i RO. Enligt 7 kap. 5 § RO föreskriver riksdagen i en tilläggsbestämmelse enligt vilka grunder som ärenden fördelas mellan utskotten, utöver vad som framgår av 7 kap. 8–10 §§ RO. Sistnämnda bestämmelser reglerar konstitutionsutskottets och finansutskottets uppgifter och ämnesområden samt skatteutskottets ämnesområden. I tilläggsbestämmelse 7.5.1 framgår att utskottens ämnesområden anges i en bilaga till RO. Ärenden som hör till ett och samma ämnesområde ska hänvisas till samma utskott.

I 10 kap. RO finns bestämmelser om utskottens beredning och behandling av ärenden. Utskotten ska avge betänkanden till kammaren över de propositioner som hänvisats till dem eller överlämnats från ett annat utskott. Ett utskott får ge ett annat utskott tillfälle att yttra sig i ett ärende eller en fråga som berör det andra utskottets beredningsområde.

Tidigare behandling

Utskottet behandlade i betänkande 2014/15:KU19 ett motionsyrkande med begäran om ett tillkännagivande till regeringen om att propositioner skulle märkas med berörda utskott. Utskottet anförde att det framgår av bestämmelser i riksdagsordningen hur ärendena ska fördelas mellan utskotten och att ärenden som hör till ett och samma ämnesområde ska hänvisas till ett och samma utskott. Utskottet påpekade att det dock inte sällan förekommer att förslagen i en proposition rör flera utskotts ämnesområden. Det är alltså först efter att en proposition lämnas till riksdagen som beslut fattas om vilket utskott som ska bereda ett ärende. Utskottet tillade vidare att utskottsindelningen liksom departementsindelningen kan ändras över tid. Motionsyrkandet avstyrktes.

Utskottets ställningstagande

Efter att regeringen lämnat en proposition till riksdagen anmäls den vid ett sammanträde med kammaren. Kammaren hänvisar propositionen till ett utskott för beredning. Berört utskott framgår därefter på riksdagens webbplats. Utskottet anser mot denna bakgrund att motion 2015/16:2837 (SD) yrkande 2 får anses vara tillgodosedd. Motionsyrkandet avstyrks.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelsen

Regeringens skrivelse 2015/16:103 Kommittéberättelse 2016.

Motion från allmänna motionstiden 2015/16

2015/16:2837 av Markus Wiechel (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att märka propositioner med berörda utskott och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.